

CONTROLEPLAN 2023

Gemeente Dalfsen

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad
van Gemeente Dalfsen
Postbus 35
7720 AA DALFSEN

Groningen, 26 oktober 2023

Kenmerk: 1060056/MZK/RvH/dk/3188

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u ons controleplan voor de jaarrekeningcontrole 2023 van uw gemeente. Dit plan beschrijft de reikwijdte van onze werkzaamheden. We beschrijven de voornaamste factoren die van belang zijn voor de controle van uw jaarrekening en tegelijk inspelen op belangrijke thema's binnen uw gemeente.

Het controleplan 2023 stoelt op onze kennis van de gemeentesector alsmede onze kennis van en ervaring met Gemeente Dalfsen, voortvloeiend uit de jaarrekeningcontrole van voorgaand jaar. Dit controleplan is gericht op het bereiken van maximale controle-effectiviteit en het bieden van een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening, uitmondend in het verstrekken van ons oordeel over de jaarrekening 2023. Wij hebben op basis van de (jaarverslaggevings-)risico's van uw gemeente de kernpunten in de controle bepaald en stemmen onze controlewerkzaamheden daarop af.

Indien wij tijdens onze controle (aanvullende) risico's of bijzonderheden signaleren, stellen wij zo nodig onze controleaanpak gedurende de controle bij. Bij significante wijzigingen informeren wij u hierover tussentijds, indien de wijzigingen relatief beperkt zijn rapporteren wij dit in de management letter of het accountantsverslag.

Wij zien uit naar een continuering van de constructieve en plezierige samenwerking tussen uw gemeente en BDO. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,
BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

M. Zoetman-Kiers RA
partner BDO en extern accountant Gemeente Dalfsen

1. DOEL EN REIKWIJDTE
VAN DE CONTROLE

2. CONTROLEAANPAK EN
AANDACHTSGEBIEDEN

3. CONTROLEPROCES, TIJD EN
COMMUNICATIESCHEMA

4. UREN EN KOSTEN

1. Doel en reikwijdte van de controle

Doel en object van controle

Controleverklaring bij de jaarrekening inclusief SiSa-bijlage

Impact invoering rechtmatigheidsverantwoording

Voldaan aan de onafhankelijkheidsregels

Doel en object van de controle en wettelijk kader

Kwaliteit is één van de kernwaarden van BDO. Het primaire doel is het leveren van een kwalitatief goede controle met kwalitatief hoogwaardige rapportages. Wij voeren de controle efficiënt uit en hebben daarbij ook voldoende oog voor het leveren van toegevoegde waarde in de vorm van praktische adviezen.

Dit controleplan ziet op de controle van de jaarrekening van uw gemeente. De van toepassing zijnde wet- en regelgeving bestaat uit het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden Provincies en Gemeenten). Wij voeren onze controle uit volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het door uw gemeenteraad vast te stellen controleprotocol. Daarnaast zijn de bepalingen uit de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (verder: WNT) van toepassing. Het ministerie van BZK heeft in een separaat controleprotocol uitgewerkt met welke diepgang de accountant de WNT-opgave dient te controleren. Dit geldt ook voor de SiSa-regelingen.

De primaire opdracht voor 2023 is gewijzigd ten opzichte van 2022. Onze controle is gericht op het verstrekken van een controleverklaring bij de jaarrekening (programmarekening). Hierbij controleren wij of deze jaarrekening een getrouw beeld geeft, op basis van wet- en regelgeving het vereiste inzicht geeft, alsmede of het jaarverslag (programmaverantwoording) niet strijdig is met de jaarrekening en/of de uitkomsten van onze controle.

De toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording zal voor het eerst in 2023 aan de jaarrekening worden toegevoegd. Daarmee valt de rechtmatigheidsverantwoording onder ons getrouwheidsoordeel. Wij kijken dus nog wel of de rechtmatigheidsverantwoording 'juist' is. Het college heeft de verantwoordelijkheid voor het correct opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

BDO is onafhankelijk van Gemeente Dalfsen

Het Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn van onze controlecliënten. Dit betekent onder meer dat wij vooraf evalueren of onze teamleden direct of indirect een belang hebben bij uw gemeente en wij alle teamleden hun onafhankelijkheid expliciet laten bevestigen.

Wij hebben onze onafhankelijkheid, zowel van BDO als firma als van de individuele controleteamleden, getoetst en bevestigen u dat wij geheel onafhankelijk zijn van Gemeente Dalfsen. Ook aan de regels inzake langdurige betrokkenheid is voldaan.

2. Controleaanpak en aandachtsgebieden (1/5)

Controle wordt uitgevoerd op basis van risicoanalyse

Algemeen

In dit hoofdstuk geven wij een toelichting op de door ons voorgenomen controleaanpak. Wij voeren onze controle uit op basis van onze risicoanalyse. Tijdens de risicoanalyse bepalen we welke posten in de jaarrekening significant zijn en welke beweringen per post gecontroleerd worden (volledigheid, juistheid, bestaan, waardering en/of presentatie). Bij de bepaling van de significante posten wordt de complexiteit, het risico op fouten, de omvang en onze inschatting van de interne beheersing van de onderliggende processen meegewogen. De jaarrekeningcontrole bestaat uit zowel systeemgerichte als gegevensgerichte werkzaamheden. De systeemgerichte werkzaamheden zijn gebaseerd op de interne processen en beheersingssystemen van uw gemeente en worden met name tijdens de interim-controle verricht. Hierbij toetsen wij opzet, bestaan en (daar waar mogelijk en efficiënt) werking van (interne controles in uw) processen.

De primaire opdracht voor 2023 is door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. De jaarrekeningcontrole wordt alleen nog getoetst op getrouwheid (in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en Wet normering topinkomens). De rechtmatigheidstoets wordt de verantwoordelijkheid van het college. De toelichting van de rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen in de jaarrekening en alleen door ons op getrouwheid getoetst. De financiële rechtmatigheidstoets van de SiSa-bijlage blijft.

Materialiteit voor de controle van de jaarrekening

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Ten behoeve van de controle van uw jaarrekening bepalen wij, conform de landelijke richtlijnen, de materialiteit op 1% van de lasten (inclusief stortingen in de reserves) in uw jaarrekening. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en een eventuele aanpassing van het materialiteitspercentage is per heden nog onzeker. Op pagina 9 is dit verder toegelicht. Voorts houden wij rekening met afwijkingen op basis van in controleprotocollen voorgeschreven lagere materialiteit (WNT en SiSa).

Wanneer wij tijdens onze controle afwijkingen boven een bedrag van € 75.000 constateren, rapporteren wij dit (zowel gecorrigeerde afwijkingen als niet gecorrigeerde afwijkingen) in ons accountantsverslag, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Afstemming en inspelen op het VIC-plan

De VIC vormt een belangrijk aanknopingspunt voor onze risicoanalyse. Daarnaast maken we waar mogelijk gebruik van de werkzaamheden bij de VIC in de voorbereiding en uitvoering van de interim-controle. De VIC vervult waar mogelijk 2^e lijnscontroles. Indien tekortkomingen in het primaire proces aanwezig zijn worden daar door de VIC aanvullende controlewerkzaamheden voor verricht waar wij kennis van nemen tijdens onze interim-controle.

In onze management letter rapporteren we over tussentijdse uitkomsten van de VIC-controle en over de kwaliteit van de VIC in het algemeen en per proces. We rapporteren tevens in de ML in dashboards per proces over onze verwachtingen van de aanvullende (VIC)werkzaamheden welke wij verwachten voor de jaarafsluiting.

Materialiteit en rapportagetolerantie

VIC bij Gemeente Dalfsen

2. Controleaanpak en aandachtsggebieden (2/5)

Toelichting aandachtsggebieden

Onderstaande aandachtsggebieden komen voort uit onze ervaring met Gemeente Dalfsen. Wij hebben u hierover geïnformeerd in onze management letter en ons accountantsverslag van 2022. Ook hebben wij met u diverse gesprekken gevoerd.

Dat blijven wij ook komend jaar doen. Daarvoor verwijzen we naar het communicatieschema in hoofdstuk 3.

AANDACHTSGEBIED	ONZE OBSERVATIES	ROL GEMEENTE AO/IB & ROL VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLE	ONZE AUDIT RESPONSE
Fraude-, corruptie- en integriteitsrisico's	Wij onderkennen het risico op 'management override', voortvloeiend uit de controlestandaarden en ondanks dat geen sprake is van resultaat-afhankelijke beloning. Het risico aangaande management override kan voornamelijk voorkomen bij de verwerking van (incidentele) schattingsposten in de jaarrekening en indien de mogelijkheid tot het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen aanwezig is.	Beoordelen en vaststellen dat de processen en financiële overzichten zijn ingericht op het identificeren van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Tevens het toetsen van schattingsposten en het uitvoeren van backtesting, alsmede het nader beoordelen van ongebruikelijke significante transacties.	Tot onze verantwoordelijkheid behoort het zodanig plannen en uitvoeren van onze controle dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat, ongeacht of deze zijn veroorzaakt door onjuistheden of fraude. Wij beoordelen de minimaal vereiste functiescheidingen rondom kritische processen zoals inkopen, betalingen en schattingsposten. Daarnaast beoordelen wij in het kader van frauderisico's de bevoegdheden van medewerkers binnen uw gemeente.
Waardering bouwgrondexploitatie	In de jaarrekening dient de waarde van de bouwgronden in exploitatie te worden vermeld. Deze waarde is onder meer afhankelijk van de inschatting van het college van toekomstige opbrengsten en kosten. Ook de toepassing van de POC-methode inzake winstnemning is van belang voor uw vermogenspositie.	Toetsen van het interne proces/functie-scheidingen rondom het maken van exploitatieberekeningen en de bijstelling hiervan alsmede het challengen van de uitkomsten van deze processen.	Wij toetsen de bepaling van de waarde van de grondexploitaties, waarbij wij specifiek aandacht besteden aan de kwaliteit van het schattingsproces. Daarnaast toetsen wij de waardering aan markttuitgangspunten en referenties.
Automatisering	Uw gemeente maakt gebruik van meerdere IT-applicaties voor het voeren van de administratie. Een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening is essentieel voor de beheersing van de bedrijfsvoering. Daarnaast stelt de privacyregelgeving expliciete eisen aan de beveiliging van persoonsgegevens en verwerkingen daarvan, die voor een groot deel ook zijn vastgelegd in uw IT-systemen.	Vaststellen van de opvolging van verbeterpunten zoals gerapporteerd in de management letter en/of interne rapportages.	Wij toetsen de IT-beheersingsmaatregelen (logische toegangsbeveiliging, wijzigingenbeheer en continuïteitsmaatregelen) van de relevante financiële applicaties. Daarbij zoomen wij ook in op de organisatie rond de verwerking van persoonsgegevens en het signaleren en afhandelen van tekortkomingen in de informatiebeveiliging. Voorts voeren wij, daar waar dit efficiënt is of toegevoegde waarde heeft, data-analyses uit.
Getrouwheid toelichting rechtmatigheidsverantwoording	Uw gemeente is vanaf 2023 verplicht de toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Het college dient in de toelichting alle, boven de gestelde verantwoordingsgrens, geconstateerde rechtmatigheidsbevindingen te rapporteren. Wij dienen de getrouwheid van deze toelichting vast te stellen.	Toetsen van het interne proces rondom het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Toetsen van de uitgevoerde interne controles op de rechtmatigheidsbevindingen.	Wij toetsen de getrouwheid van de opgestelde toelichting van de rechtmatigheidsverantwoording op juistheid en volledigheid. De omvang van het risico is afhankelijk van de hoogte van de verantwoordingsgrens en het aantal opgenomen bevindingen.

2. Controleaanpak en aandachtsgebieden (3/5)

AANDACHTSGEBIED	ONZE OBSERVATIES	ROL GEMEENTE AO/IB & ROL VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLE	ONZE AUDIT RESPONSE
Juistheid lasten WMO en Jeugdzorg	Sinds de invoering van het sociaal domein bij gemeenten leidt de verantwoording van de gemaakte kosten tot relatief veel moeilijkheden. Aantonen van geleverde prestaties is hierbij een belangrijk thema, alsmede de rol van derde partijen en de late aanlevering van gegevens ter opname in uw jaarrekening.	Toetsen van het interne proces/functie-scheidingen rondom de verantwoording van de lasten WMO en Jeugdzorg, voor zowel juistheid als rechtmatigheid.	Wij toetsen de verantwoorde lasten aan de wettelijke bepalingen/landelijke eisen en uw eigen afspraken.
Vorzieningen	Vorzieningen zijn onderhevig aan subjectieve inschattingen van het management. Deze zien onder andere toe op de voorziening voor dubieuze debiteuren, toekomstige onderhoudsuitgaven, toekomstige personele uitgaven en voorzieningen voor mogelijke verliezen. Het subjectieve karakter maakt dat deze posten foutgevoel zijn en in minder mate worden ondervangen door routinematige processen.	Voor belangrijke voorzieningen verwachten we dat de VIC of een andere onafhankelijke medewerker de belangrijkste inschattingen toetst.	Wij toetsen de gebruikte gegevens, gedane inschattingen en onderbouwingen op basis van onze kennis en ervaring. Daarnaast toetsen wij ook of de schattingen consistent zijn toegepast en of er geen oneigenlijke beïnvloeding is van de schattingen.

2. Controleaanpak en aandachtsgedieden (4/5)

Uitkomsten worden gerapporteerd

Uitkomsten risicoanalyse en aandachtsgedieden in de controle

Wij rapporteren over de uitkomsten van onze controlewerkzaamheden ten aanzien van deze aandachtsgedieden waar nodig in onze board letter (management letter) en/of ons accountantsverslag.

Expliciet aandacht voor fraude blijft in de controleverklaring

Het afgelopen jaar hebben wij in onze controle en onze rapportage veelvuldig aandacht gevraagd voor fraude(risico's) en de maatregelen die Gemeente Dalfsen kan en moet nemen om deze zoveel mogelijk te beheersen. Vanuit het Rijk wordt ook veel aandacht gevraagd voor een adequaat M&O-beleid (misbruik en oneigenlijk gebruik).

Ook komend jaar zullen wij als accountant in onze controleverklaring uitgebreid rapporteren over frauderisico's, de interne beheersing van Gemeente Dalfsen daaromtrent en op welke wijze wij daar als accountant op hebben ingespeeld. De primaire verantwoordelijkheid voor de preventie en detectie van fraude ligt bij het college. De raad heeft hierbij een controlerende taak.

Het is onze verantwoordelijkheid als accountants om door planning en uitvoering van de controle een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de financiële overzichten als geheel vrij zijn van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude of van fouten.

Dit vraagt ook van uw gemeente dat in het jaarverslag conform voorgaand jaar expliciet wordt gerapporteerd over (fraude)risico's en de maatregelen die genomen zijn om deze te beheersen.

Specifieke vragen van de gemeenteraad

Wij vernemen graag of specifieke aandachtspunten bestaan die uw gemeenteraad wil meegeven voor onze controle. Daarbij is het van belang dat dit aandachtspunten betreffen en geen onderzoek dat verder rijkt dan onze controleopdracht.

Specifieke aandachtspunten van de gemeenteraad

2. Controleaanpak en aandachtsgebieden (5/5)

Actualiteiten wet- en regelgeving

De laatste actualiteiten relevant voor het controlejaar zijn onderstaand opgesomd:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de aanpassing van het BBV zijn ter consultatie gepubliceerd.
- NBA-Handreiking 1152 rechtmatigheidstoelichting decentrale overheden is ook ter consultatie gepubliceerd.
- De kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV wordt na de zomer geactualiseerd. Dit geldt ook voor de notitie van de commissie BADO.
- Het voornemen is om met de aanpassing van het BADO in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording tegelijkertijd met ingang van 2023 de materialiteit voor de accountantscontrole te verhogen naar 2% (lasten exclusief reserves). Het onderscheid tussen fouten en onzekerheden komt te vervallen. Het doorvoeren van dit voornemen over de materialiteitsaanpassing is per heden onzeker. Voorzichtigheidshalve is onze voorkeur om momenteel 1% aan te houden.
- Voor de rechtmatigheidsverantwoording dient Gemeente Dalfsen onderstaande onderwerpen gereed te hebben:

TE ZETTEN STAPPEN

De verantwoordingsgrens voor 2023 is bepaald

De verantwoordingsgrens voor 2023 is vastgesteld door de raad

Het normenkader 2023 is gereed

De financiële verordening is herzien

De financiële verordening bevat op welke wijze wordt omgegaan met begrotingsonrechtmatigheden

Het college en de raad hebben overeenstemming over de inhoud van de teksten inzake de rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf Bedrijfsvoering

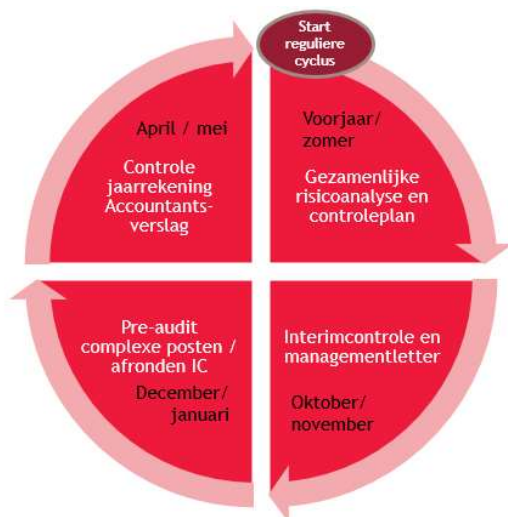
Het interne controleplan van de gemeente bevat:
- scoping van de processen en balansposten;
- risicoanalyse per proces en post;
- controleaanpak.

3. Controleproces, tijd- en communicatieschema

Controleproces
toespitst op
Gemeente Dalfsen

Controleproces

Wij hanteren een controleaanpak die voldoet aan de hoogste kwaliteitseisen en die zich kenmerkt door een hoge mate van ‘schaalbaarheid’. Dat houdt in dat wij optimaal rekening houden met en gebruik maken van uw omvang en interne beheersing. Eventuele specifieke aandachtspunten van de auditcommissie integreren we in onze controleaanpak. Bij voornoemde ‘schaalbaarheid’ past ook het in delen verrichten van de controlewerkzaamheden, gedurende de gehele controlecyclus. Dit hebben wij weergegeven in het onderstaande controle-, tijd- en communicatieschema.

Afgesproken met de ambtelijke organisatie voor boekjaar 2023:

- IT-audit week 2023: 34
- Interim-controle week 2023: 40 + 41
- Management letter november 2023
- Board letter december 2023
- Pre-audit week 2023: 5+6
- Eindejaarscontrole week 2023: 13+14+15

4. Kosten accountantsdienstverlening

Controlekosten –
detaillering

Controlekosten

Ons uitgangspunt bij het bepalen van de voor de controle benodigde tijdsbesteding is een realistische tijdsinschatting, die tot stand is gekomen op basis van onze ervaring en kennis van Gemeente Dalfsen en met inachtneming van de Europese Aanbesteding voor de accountantscontrole. In deze tijdsinschatting en daaruit voortvloeiende prijs is voldoende capaciteit opgenomen. Voor u betekent dit dus een vaste prijs, mits aan de uitgangspunten uit de Europese Aanbesteding wordt voldaan.

Navolgend vindt u de detaillering van onze tijdsbesteding en daarmee samenhangende kosten (exclusief btw, inclusief reis- en kantoorkosten).

Wij zijn een budget overeengekomen van € 110.200. Een uitsplitsing is onderstaand opgenomen.

Functie	Partner	Sr. Manager	Manager	sr. Assistent	Assistent	Specialisten
Controle jaarrekening en SiSa verantwoording						
Interim-controle	12	24	40	60	60	24
Accountantscontrole jaarrekening, SiSa- verantwoording en bijlagen	18	32	60	140	175	10
Totaal	30	56	100	200	235	34

Meerwerk

Op basis van artikel 5.2.2. in de beschrijving van accountantsdiensten volgend uit de Europese Aanbesteding bestaan drie categorieën van meer- en minderwerk:

- Eigen beleidskeuzes
- Normenkader rechtmatigheid
- Overige wijzigingen

Uiterlijk 15 december 2023 worden via <https://teverantwoordenregelingen.rijksoverheid.nl/> SiSa-verantwoordingen voorgeschreven door andere overheden. Voor de inschatting van de accountantskosten 2023 zal de vergelijking met het aanbestedingsjaar 2021 worden gemaakt. Wijzigingen vallen onder wijzigingen in het normenkader rechtmatigheid en zullen conform artikel 5.2.2. afgestemd worden met de Concerncontroller.

bdo.nl